

Ny dam i Ula

NVE bygger ny dam i Ula i Gudbrandsdalen. Den eksisterende dammen er fra 1879 og er utbedret flere ganger fram til i dag.

Dammen tilfredsstiller imidlertid ikke dagens krav til stabilitet og sikkerhet, og NVE har derfor besluttet å bygge en ny dam nedenfor den gamle.

Økte krav til stabilitet

I perioder med flom fører Ula med seg mye løsmasser. Før dammen i Ula ble bygd, demmet massene gradvis opp Gudbrandsdalslågen i samløpet mellom elvene. Dammen ble bygd i 1879 for å hindre de skadevirkningene dette førte med seg.

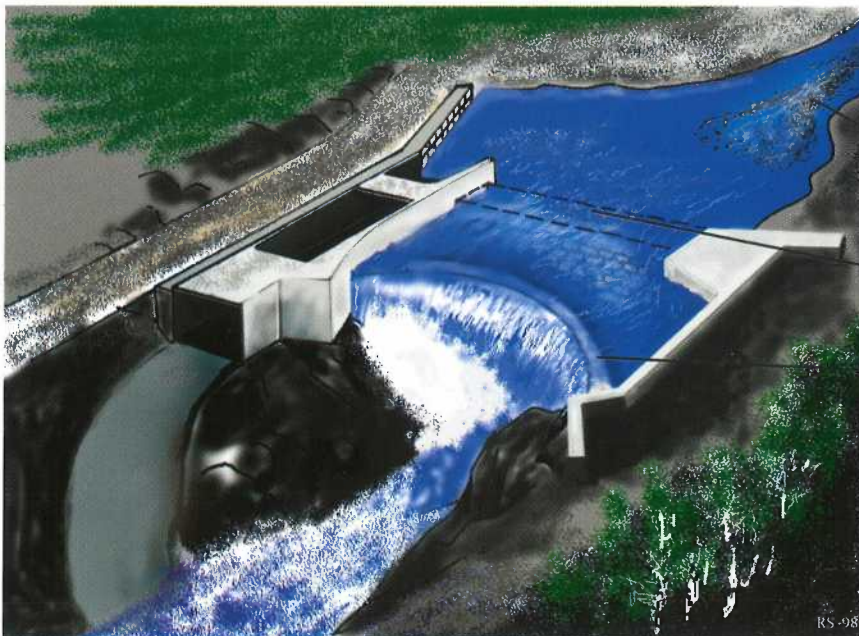
Dammen ble murt av hugd stein og står på fjell. Den er påbygd og utbedret flere ganger i årenes løp. Likevel tilfredsstiller den ikke dagens krav til stabilitet. Et eventuelt brudd vil kunne få betydelige konsekvenser. NVE har derfor besluttet å bygge en ny dam umiddelbart nedenfor den eksisterende dammen. NVE er byggherre for den nye dammen og Statkraft Anlegg AS er valgt som entreprenør etter offentlig anbuds-konkurranse.

Helt ny konstruksjon

Den nye dammen bygges som en buedam i armert betong fundamentert på fjell. Damkronen blir utformet slik at flomvannet lett kan passere. Dammen blir ca. 15 meter på det høyeste.

For å lede vannet forbi damstedet i anleggsperioden blir det bygd en kanal langs Ulas høyre bredd. Denne kanalen skal man senere bruke til å senke vannstanden i magasinet for å ta ut tilført grus og sand.

Den gamle dammen blir stående neddykket bak den nye. For å kunne avlede flommer effektivt vil den øverste meteren av damkronen bli fjernet.

Under flom fører Ula med seg mye stein og grus.

Strømhastigheten i Ulamagasinet blir så lav at stein, grus og sand synker til bunns.

Den øverste delen av den gamle damkronen blir fjernet.

Den nye dammen blir bygd som en buedam og blir ca. 15 meter på det høyeste.

Norges vassdrags- og energiverk (NVE) er et direktorat under Olje- og energidepartementet med ansvar for å forvalte landets vann- og energiresurser.

NVE skal sikre en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vassdragene, fremme en effektiv kraftomsetning og kostnadseffektive energisystemer og bidra til en effektiv energibruk.

NVE har en sentral rolle i beredskapen mot flom og vassdragsulykker og leder den nasjonale kraftforsyningsberedskapen.

NVE er engasjert i FoU og internasjonalt samarbeid innen sine fagområder. NVE er nasjonal faginstusjon for hydrologi.

Informasjon fra Norges vassdrags- og energiverk Dialog nr. 10 1998

Dammen i Ula ble murt av hugd stein og står på fjell. Den er påbygd og utbedret i årenes løp. Likevel tilfredsstillende den ikke dagens krav til stabilitet. Bildet er tatt i 1991.

Voldsom flom i Ula

Samtidig med flommen «Storofsen» i 1789 inntraff det en voldsom flom i Ula. Store grusmasser ble ført ned i dalen slik at Lågen ble flyttet helt over til vestre dalside. Elveleiet ble samtidig løftet så mye at Selsmyrene som ligger ovenfor, delvis ble liggende under vann.

Tørrelgging av Selsmyrene

I 1855 ble Kanalvesenet bedt om å undersøke mulighetene for å tørrelgge Selsmyrene. Kanaldirektør Røyem la i 1857 fram planen for «Selsmyrenes uttapping», basert på regulering av Lågen og Ulas utløp. Planen tok sikte på å grave ut en del av de grove massene ved Ulas utløp. Man forutsatte da at Lågen ville senke seg selv.

Utålmodige grunneiere

Grunneierne ønsket fortgang i saken, og i en uttalelse fra 1857 heter det blant annet:

«Saaledes var klimaet blevet meget usundt, hvilket tilstrekkelig belystes derved, at den for sine giftige virkninger bekjente plante Sellsnæpen voxede i stor mængde paa myrene. Vistnok avledes der paa en del av myrene noget græs, men dels var dets inhøstning saa besværlig og skadelig for høstfolkenes helbred, at arbeidet neppe erstattes ved det vundne utbytte».

Økonomien blant grunneierne var imidlertid så dårlig at planen ikke lot seg realisere. Men det var klart at tilførselene av stein og grus fra Ula måtte stoppes om ikke Selsmyrene skulle bli til en innsjø. Etter gjentatte behandlinger i Stortinget ble det i 1877 bestemt at det skulle bygges en «materialsamedam» i Ula. Beregninger viste at denne dammen skulle holde tilbake 25 000 kubikkfavner (ca. 167 000 kubikkmeter) «skadelig materiale».

Dermed var det satt en midlertidig stopper for den videre forsumping av Selsmyrene. Ytterligere arbeid med å tørrelgge og flomsikre området ble etter hvert foretatt, og i dag er det meste av Selsmyrene, mer enn 5000 mål oppdyrket.

Kostnader

Dam Ula ble bygd i 1879 til en kostnad på 22 000 kroner. Nå litt over hundre år senere koster den nye dammen 9,6 millioner kroner.

Dialog

Norges vassdrags- og energiverk
Middelthunsgt. 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internettadresse:
<http://www.nve.no>

Regionkontor
Region Øst
Vangsveien 73
2300 Hamar
Telefon: 62 51 25 60
Telefaks: 62 51 25 72

Ansvarlig: Informasjonsdirektør
Sverre Sivertsen,
Fagansvarlig: Are Mobæk, Roar Øvre
Redaksjon: Arne Hamarsland,
Kirsti S. Løland
Trykt hos Lobo Grafisk 1998